

Adwent

Adwent – termin zapożyczony z jęz. łacińskiego: *advenire* bądź *adventus* oznaczające *przyjście, przybywanie, także powtórne przyjście*. W liturgii rzymskiej ten okres jest dzielony na dwa etapy: od 1 niedzieli Adwentu do 16 grudnia oraz od 17 grudnia do Uroczystości Bożego Narodzenia. Pierwszy okres jest poświęcony przygotowaniu się na powtórne przyjście Jezusa Chrystusa, zwane paruzją¹, a następny – jako bezpośrednie wejście w celebrację przyjścia/ narodzin Mesjasza. Ponadto adwent w rycie rzymskim składa się z 4 niedziel², z których, każda ma swój koloryt i przesłanie.

Pierwsza Niedziela jest ściśle powiązana z czujnością i powtórny przyjściem Chrystusa. Z jednej strony czytania liturgiczne przybliżają prawdę o rajskim szczęściu w czasach mesjańskich (por.: Iz 2,1-5; Jer 33,14-16), z drugiej natomiast wzywają do czujności i gotowości na dzień Pana (por.: Rz 13,11-14; 1 Kor 1,3-9; 1 Tes 3,12-4,2).

Druga Niedziela za temat ma osobę Jana Chrzciciela oraz aspekty związane z drogą i pokutą (por. Mt 3,1-12; Mk 1,1-8; Łk 3,1-6). Ten moment liturgicznego oczekiwania, zachęca chrześcijan do pochylenia się nad tajemnicą nowego Eliasza oraz nad stanem swojej duszy, która z jednej strony musi się nawrócić, a z drugiej - ma obietnicę pocieszenia, iż sam Bóg udzieli potrzebnych łask i dopełni sprawiedliwości na ziemi (por. Iz 11,1-10; 40,1-5.9-11; Ba 5,1-9).

1 *Paruzja* w jęz. grec. oznaczała pierwotnie zwykłą obecność ludzi, prezentację np. edyktu królewskiego, objawienie się kogoś niezwykłego. W ST w wersji LXX zaczęto używać ten termin w odniesieniu do Boga oraz do Mesjasza, który ma przybyć na ziemię, ma się objawić ludziom. W NT używano go względem osoby J. Chr., Jego inkarnacji, a w teologii św. Pawła jako *terminus technicus* na powtórne przyjście Chrystusa – Boga i Króla w dzień ostateczny, rozumiany często jako Sąd Ostateczny.

2 Ciekawostką może tutaj być fakt, że nie wszędzie obchodzi się Adwent w systemie 4 niedziel. Np. w Kościele Ambrożyjańskim (Póln. Włochy) jest ich 6 i każda ma swój teologiczny motyw. 1a – jako celebrowanie przyjścia Pana; 2a- jako uczczenie dzieci Królestwa Bożego; 3a – jako niedziela wypełnionych prorocत्व; 4a- jako ingres Mesjasza; 5a- niedziela prekursora tzn. Jana Chrzciciela; 6a- niedziela Wcielenia Pańskiego.

Trzecia Niedziela (Gaudate in Domino semper) jest poświęcona radości rozumianej w sposób czysto ludzki i w perspektywie eschatologicznej. Dlatego liturgia na płaszczyźnie egzystencjalnej pragnie ukazać radość i dać pocieszenie w wymiarze czasowym „już teraz”, (por. Jk 5,7-10; 1 Tes 5,16-24; Flp 4,4-7) jak i w dniu Pana (Iz 35,1-6a.10; 61,1-2a.10-11; So 3,14-18a). Ponadto radość³ ma być już w sercu chrześcijanina świadectwem wiary, że Mesjasz jest już obecny teraz w życiu, chociaż na Jego bezpośrednie spotkanie należy jeszcze poczekać.

Czwarta Niedziela jest już realizacją mesjańskich prorocत्व o narodzeniu się Dziecięcia Bożego. Czytania liturgiczne – szczególnie I czytanie jest ukazaniem obietnicy (*epangelii*) narodzin Mesjasza z domu Dawida (por. Iz 7,10-14; 2 Sm 7,1-5.8b-12.14a.16; Mi 5,1-4a) oraz jej realizacji na kartach Ewangelii (por. Mt 1,18-24; Łk 1,26-38; 1,39-45). II czytanie jest poniekąd reasumacją tych niedzielnych czytań i zarazem konkretną odpowiedzią oraz dziękczynieniem składanym za ten szczególny dar Boga Ojca (por. Rz 1,1-7; Rz 16,25-27; Hbr 10,5-10).

Szczególnym czasem w okresie Adwentu są dni przygotowania bezpośredniego, zaczynające się od 17 grudnia. Jest łatwo policzyć, iż jest ich siedem do momentu Uroczystości, co też nie jest przypadkiem. Liczba siedem zawsze miała w Piśmie św. szczególne znaczenie obrazująca chociażby doskonałość i pełnię⁴ (w przeciwieństwie do liczby 6⁵). W perspektywie Adwentu ta liczba posiada wymiar bardziej złożony. Przyjście Mesjasza odbywa się nie tylko w wymiarze ziemskim czy ludzkim, lecz kosmicznym, co suponuje później chociażby tekst z 1 P 3,19-22. Tak więc, nowy eon w ekonomii zbawienia ogarnia szeol (otchłań), ziemię i niebiosa. Dzieło zbawcze Jezusa Chrystusa ogarnia trzy rzeczywistości, a sam fakt narodzin dotyka całej ziemi, całej ludzkości, nie tylko Naród Wybrany, czyli wszystkie cztery kierunki świata. W konsekwencji wydarzenie Logosu, które stało się Ciałem (por. J 1,14) na nowo konstytuuje ziemię w perspektywie horyzontalnej (4 kierunki) oraz świat stworzony i duchowy w perspektywie wertykalnej (3 kierunki)⁶. Razem się to składa na liczbę 7 ukazującą całkowitość oraz nowość *kairosu* oraz stworzenia wraz z momentem inkarnacji Syna Bożego.

3 Radość jest ściśle powiązana z łaską Boga, na co wskazuje chociażby wspólny grecki źródłosłów: *chara* – radość, weselić się, cieszyć się; *charis* – łaska, łaskawość, życzliwa pomoc/opieka. Ten aspekt w sposób szczególny uwypuklił św. Łukasz w swojej Ewangelii. Wniosek nasuwa się sam: chrześcijanin żyjący w łasce (uświęcającej), powinien promieniować radością i (s)pokojem, dając tym samym świadectwo środowisku, w którym żyje.

4 Późniejsza tradycja chrześcijańska wykorzystała ten symboliczny charakter liczby chociażby do sformułowania prawd katechizmowych np.: 7 grzechów głównych; 7 sakramentów; 7 darów Ducha Św.; 7 uczynków co do ciała i duszy itd.

5 Zob. np. Ap 13,18.

6 Można to uprościć i powiedzieć, że Bóg w Chrystusie Jezusie przenika niebo, ziemię i piekło oraz działa na wschód, zachód, północ i południe. Razem 7 elementów, składających się na całość.

1. 17 grudnia – pochodzenie Jezusa/ genealogia
2. 18 grudnia – Chrystus potomkiem Dawida
3. 19 grudnia – zapowiedź narodzin Bożego nazirejczyka
4. 20 grudnia – zapowiedź narodzin Mesjasza
5. 21 grudnia – radość z wypełnienia się obietnic
6. 22 grudnia – uwielbienie Boga
7. 23 grudnia – narodziny nowego Eliasza⁷.

Sam czas Adwentu jest mocno osadzony na zapowiedziach starotestamentalnych, w szczególności na księdze proroka Izajasza. Nie wnikając szczegółowo w teologię pism ST, można powiedzieć, iż generalnie niosą przesłanie nadziei, oczekiwania, radości. Teksty biblijne w sposób szczególny ukazują szereg obietnic mesjańskich (por. np.: Rdz 49, 2.8-10; 2 Sm 7, 12-16; Iz 7, 10-14; 11,1-10; Jr 23,5-8), których wypełnienie realizuje się w wydarzeniu narodzin Mesjasza. Temu okresowi towarzyszą szczególne celebracje zwane roratami.

Roraty – nazwa pochodzi od początkowego wersu łacińskiej pieśni: *Rorate caeli desuper* „spuście rosę niebiosą” (por. Iz 45,8). Jeśliby odciąć pierwszą literę w słowie *Rorate* – **orate** powstaje znamienne znaczenie tych słów: *módlcie się niebiosą*, by nam dać ożywczą rosę. W takim ujęciu jeszcze szczególnie zarysowuje się teologia Adwentu, gdzie Lud Boży trwa w oczekiwaniu i w „ciemnościach” wraz z Matką Przenajświętszą na czas wypełnienia się obietnic mesjańskich. W liturgii Mszy św. akcentuje się to poprzez ciemności w Kościele, świecę zwaną roratką oraz lampiony, które są niesione przez dzieci. Z jednej strony ukazuje to rys czasów starożytnych, gdzie nie znano oświetlenia ulic ani dróg, a z drugiej – wymiar duchowy, gdzie człowiek pogrążony w ciemnościach oczekuje nadejścia światła niebiańskiego. Teksty biblijne w sposób niezwykle głęboki ukazują ten stan rzeczy:

⁷ Wraz z narodzinami Jana Chrzciciela rozpoczyna się nowy etap w historio-zbawczym działaniu Boga. 24 grudnia jest traktowany już jako dzień narodzin Mesjasza.

- **Ps 112:4:** Wschodzi w ciemności jako światło dla prawych, łagodny, miłosierny i sprawiedliwy.
- **Est 1,1 (LXX):** I zaświeciła światłość i słońce, a ponizeni zostali wywyższeni, i pochłonęli potężnych.
- **Iz 29:18** W ów dzień głusi usłyszą słowa księgi, a oczy niewidomych, wolne od mroku i od ciemności, będą widzieć.
- **Iz 42:6-7** „Ja, Pan, powołałem Cię słusznie, ująłem Cię za rękę i ukształtowałem, ustanowiłem Cię przymierzem dla ludzi, światłością dla narodów, abyś otworzył oczy niewidomym, ażebyś z zamknięcia wypuścił jeńców, z więzienia tych, co mieszkają w ciemności”.
- **Iz 42:16** „Sprawię, że niewidomi pójdą po nieznaną drogę, powiodę ich ścieżkami, których nie znają, ciemności zmienię przed nimi w światło, a wyboiste miejsca w równinę. Oto są rzeczy, których dokonam i nie zaniecham”.

Ks. Sławomir